

Sygn. akt III PSK 176/21

POSTANOWIENIE

Dnia 12 maja 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bohdan Bieniek

w sprawie z powództwa L. L.
przeciwko Szkole [...] nr [...] im. [...] w S.
o przywrócenie do pracy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 12 maja 2022 r.,
skargi kasacyjnej powódki od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w S.
z dnia 4 lutego 2021 r., sygn. akt VI Pa [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od powódki na rzecz pozwanego kwotę 240
(dwieście czterdzieści) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa
procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w S., wyrokiem z dnia 4 lutego 2021 r., oddalił apelację L. L. od wyroku Sądu Rejonowego w S. z dnia 17 października 2019 r., mocą którego oddalono jej powództwo o przywrócenie do pracy na poprzednich warunkach.

W sprawie ustalono, że L. L. w roku szkolnym 2017/2018 była zatrudniona jako wychowawca świetlicy szkolnej w wymiarze 26 godzin tygodniowo. Arkusz organizacyjny na rok szkolny 2018/2019 został omówiony przez Dyrektora Szkoły-B. S. podczas posiedzenia Rady Pedagogicznej w dniu 4 kwietnia 2018 r., ze wskazaniem, że nie ma możliwości obsadzenia etatów w świetlicy w

dotychczasowym wymiarze. W toku spotkania dyrektor omówiła wprowadzone zarządzeniem nr [...] z dnia 5 marca 2018 r. kryteria wyboru nauczyciela, celem ograniczenia etatu lub rozwiązania stosunku pracy w Szkole [...] nr [...] w S..

W dniu 30 kwietnia 2018 r. pracodawca złożył L. L. oświadczenie o rozwiązaniu umowy o pracę z zachowaniem trzymiesięcznego okresu wypowiedzenia, wskazując jako przyczynę zmiany organizacyjne, powodujące zmniejszenie liczby oddziałów klas I-III w szkole, a tym samym zmniejszenie ilości godzin w świetlicy szkolnej, uniemożliwiające dalsze zatrudnienie jej w pełnym wymiarze czasu pracy. L. L. nie złożyła wniosku o przeniesienie w stan nieczynny, a w okresie od 7 maja 2018 r. do dnia 11 października 2018 r. pozostawała niezdolna do pracy.

Spór w sprawie sprowadzał się do ustalenia czy kryteria doboru powódki do zwolnienia można było uznać za prawidłowe i racjonalne, a nadto czy została ona zapoznana z tymi kryteriami oraz czy przyczyna wypowiedzenia jej umowy o pracę była realna i uzasadniona.

W ocenie Sądu Okręgowego, Sąd pierwszej instancji w sposób prawidłowy ustalił stan faktyczny sprawy, dokonał wszechstronnej oceny materiału dowodowego, jak również właściwie zastosował prawo materialne, w szczególności art. 45 § 1 k.p. Jednocześnie Sąd odwoławczy przyjął, że pracodawca wskazał powódce konkretne, prawdziwe i w pełni uzasadnione przyczyny wypowiedzenia umowy o pracę. Były nimi: stopień awansu zawodowego i absencja. Zdaniem Sądu odwoławczego, strona pozwana zastosowała obiektywne, sprawdzalne kryteria wyboru nauczyciela do rozwiązania z nim stosunku pracy.

Skargę kasacyjną wywiódł pełnomocnik powódki, zaskarżając wyrok Sądu Okręgowego w całości. We wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania wskazał na jej oczywistą zasadność w zakresie naruszenia art. 382 k.p.c., a w konsekwencji art. 227 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. oraz art. 327¹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c., a także art. 20 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (dalej KN), a w konsekwencji art. 45 § 1 k.p. w związku z art. 30 § 4 k.p. w związku z art. 91c KN.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną strona pozwana wniosła o wydanie postanowienia o odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania oraz o

przyznanie od powódki na rzecz pozwanej kosztów zastępstwa procesowego przed Sądem Najwyższym, według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie może zostać przyjęta do rozpoznania.

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance uregulowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wymaga wykazania niewątpliwej, widocznej na pierwszy rzut oka, bez konieczności głębszej analizy, sprzeczności wyroku z przepisami prawa niepodlegającymi różnej wykładni.

Skarżąca w tym przypadku nie wykazała, że doszło do rażącego naruszenia prawa, skutkującego oczywistym uzasadnieniem skargi w ustalonym stanie faktycznym przez Sąd drugiej instancji. W tym przypadku skarżąca skupia wywód na podnoszonych przez nią uchybieniach w ustaleniach stanu faktycznego w zakresie doboru osób kwalifikujących się do zwolnienia jedynie spośród nauczycieli pracujących w świetlicy oraz nauczyciela prowadzącego zajęcia rewalidacyjne. Należy pamiętać, że Sąd Najwyższy jest związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia, zaś podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów (art. 398³ § 3 k.p.c.).

Naruszenie art. 382 k.p.c. nie może polegać na odmowie przeprowadzenia wnioskowanych przez skarżącą dowodów. Artykuł 227 k.p.c. stosowany jest natomiast przed podjęciem rozstrzygnięć dowodowych i uprawnia sąd do selekcji zgłoszonych dowodów, jako skutku przeprowadzonej oceny istotności okoliczności faktycznych, których wykazaniu dowody te mają służyć. Artykuł 382 k.p.c. stanowi ogólną dyrektywę interpretacyjną, wyrażającą istotę postępowania apelacyjnego. Pominięcie „materiału zebranego” polega na braku jakiegokolwiek odniesienia się do określonych dowodów przeprowadzonych przed Sądem pierwszej lub drugiej instancji, a nie na jego ocenie sprzecznej z oczekiwaniami strony.

W orzecznictwie przyjmuje się, że zaistnienie sytuacji, o jakiej mowa w KN, a mianowicie konieczność zmian organizacyjnych uniemożliwiających dalsze zatrudnienie nauczyciela w pełnym wymiarze zajęć, stanowi uzasadnioną

przyczynę wypowiedzenia nauczycielskiego stosunku pracy. Przepis ten daje dyrektorowi szkoły kompetencję wyboru nauczycieli zwalnianych z pracy z uwagi na ustawowo określone potrzeby organizacyjne szkoły. To uprawnienie dyrektora szkoły może być zweryfikowane w razie pozytywnego wykazania, że wybór ten był rażąco dowolny lub oczywiście dyskryminował nauczyciela zwalnianego z pracy (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 7 kwietnia 1999 r., I PKN 652/87, OSNAPIUS 2000 nr 11, poz. 426; z dnia 6 czerwca 2001 r., I PKN 461/00, OSNP 2003 nr 8, poz. 194; z dnia 12 września 2002 r., I PKN 26/00, Prawo Pracy 2001, nr 3, s. 32).

Stanowisko powyższe uwzględnia wypracowane w judykaturze Sądu Najwyższego poglądy dotyczące zwolnień pracowników z przyczyn organizacyjnych. Podkreśla się w nich, że w sytuacji, gdy rozwiązanie umowy o pracę dotyczy pracownika wybranego przez pracodawcę z większej liczby pracowników, zatrudnionych na takich samych stanowiskach pracy, przyczyną tego wypowiedzenia są nie tylko zmiany organizacyjne, czy redukcja zatrudnienia, ale także określona kryteriami doboru sytuacja danego pracownika. Wynikający z art. 30 § 4 k.p. wymóg wskazania przyczyny wypowiedzenia umowy o pracę zawartej na czas nieokreślony jest ściśle związany z możliwością oceny jego zasadności w rozumieniu art. 45 § 1 k.p.

Odpowiedź na pytanie, dlaczego rozwiązano stosunek pracy z konkretnym pracownikiem, a pozostawiono w zatrudnieniu inne osoby zajmujące stanowiska objęte redukcją, powinna tkwić w przyjętych przez pracodawcę kryteriach doboru pracowników do zwolnienia. Dopiero wskazanie owych kryteriów w oświadczeniu o wypowiedzeniu, jako uzupełnienie ogólnie określonej przyczyny rozwiązania stosunku pracy w postaci zmian organizacyjnych powodujących zmniejszenie stanu zatrudnienia, uwidacznia cały kontekst sytuacyjny, w jakim doszło do zwolnienia konkretnej osoby i pozwala pracownikowi zorientować się, dlaczego to jemu złożono tej treści oświadczenie woli oraz podjąć próbę podważenia zasadności dokonanego przez pracodawcę wypowiedzenia umowy o pracę (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 16 czerwca 2008 r., I PK 86/08, LEX nr 497682; z dnia 1 czerwca 2012 r., II PK 258/11, LEX nr 122589; z 25 stycznia 2013 r., I PK 172/12, OSNP 2014 nr 4, poz. 52; z 18 września 2013 r., LEX nr 1376065; z dnia 19

stycznia 2016 r., I PK 72/15, LEX nr 2005653; z dnia 1 marca 2016 r., I PK 125/15, LEX nr 2044465; z dnia 2 marca 2016 r., III PK, LEX nr 2019617; z dnia 23 czerwca 2016 r., II PK 152/15, LEX nr 2075711; z dnia 13 września 2016 r., I PK 30/16, LEX nr 2141217; z dnia 2 czerwca 2017 r., III 114/16, LEX nr 2329445).

Tak też się stało w sprawie, Sąd Okręgowy bowiem, wbrew twierdzeniom skarżącej rozpoznał sprawę również i w tym aspekcie, co jednocześnie wyklucza przyjęcie tezy o spełnieniu się przesłanek z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

O kosztach orzekł z mocy art. 98 § 1 w związku z art. 398²¹ k.p.c.

a.s.